

УДК 342.3

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2023-46-433>

А. І. Ярмольський, аспірант НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України
ORCID ID :0009-0007-1986-1934

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ САНКЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

***Анотація.** Ця стаття досліджує засади санкційної політики в Україні та заглиблюється в конституційне право країни. Розглядаються важливі аспекти санкційної політики в контексті конституційних норм та принципів України. Автор розкриває конституційний контекст у застосуванні санкцій та їх відповідність українському правовому порядку. Дослідження зосереджується на ролі конституційного права в формуванні та застосуванні санкцій у внутрішній та зовнішній політиці України. Результати дослідження вказують на суттєві аспекти санкцій та їх узгодженість з конституційними принципами країни, розкриваючи важливі норми, які регулюють санкційний режим в українській системі правосуддя.*

***Ключові слова:** конституційне право, санкційна політика, конституційні норми та принципи України, легітимність санкцій, регулювання санкційного режиму.*

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні важливо приділяти увагу та проводити докладний аналіз санкційної політики

як ключового інструменту у державному управлінні та міжнародних відносинах з точки зору Конституції. Нам потрібно з'ясувати, наскільки сучасні санкції узгоджені з конституційними принципами та чи гарантуються основні права громадян під час їх застосування. Також важливо зрозуміти, які конституційні принципи мають бути враховані при розробці та застосуванні санкційної політики. Використання санкцій залишається актуальним та обговорюваним питанням, яке породжує живі обговорення у суспільстві та правовому середовищі. У цій статті досліджено підстави, види та умови застосування санкцій, а також основних учасників цього процесу. Санкції базуються на міжнародних або регіональних рішеннях та включають економічні та особисті санкції, а також кримінальне переслідування за міжнародні правопорушення. Ця стаття наголошує на важливості дотримання міжнародних норм у використанні санкцій та підкреслює необхідність покращення процедур. Головна мета цієї статті – уважно вивчити ці питання та визначити ключові аспекти, які впливають на відповідність сучасної санкційної політики конституційним стандартам країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українське суспільство активно обговорює різні сторони санкційної політики, звертаючи увагу на процедурні аспекти, стратегічні підходи та їх соціальні та політичні наслідки. О. І. Антонюк виділяє у своїй роботі питання з тлумачення конституційних положень та дотримання конституційних гарантій при застосуванні санкцій, особливо у контексті повернення активів у дохід держави [2]. За інформацією з офіційного веб-порталу органів виконавчої влади України, станом на 2023-й рік в країні перебуває значне число активів підсанкційних осіб, які потенційно можуть бути використані для отримання доходу держави – наразі ведеться значна робота по створенню доказової бази по цих справах [15].

В контексті аналізу конституційних принципів санкційної політики в Україні, експерти з різних галузей права, такі як М. В. Савчин, Я. В. Лазур, Т. О. Карабін, О. В. Білаш, В. М. Рошканюк та М. В. Менджул наголошують на тому, що перший і вирішальний крок полягає в розгляді конституційних норм та принципів, які встановлюють рамки та межі

застосування санкцій українським законодавством [12]. Діючий суддя з Луганського окружного адміністративного суду С. В. Борзаниця відзначає у своїй науковій праці, що основоположним принципом визначення санкцій є їх відповідність Конституції України [3]. Санкційна політика має бути узгодженою з конституційними нормами та цінностями, що гарантує законність та легітимність їх застосування [3]. В. М. Тернавська підкреслює, що санкції повинні бути узгодженими з загальними принципами правової держави, зокрема пропорційністю та обґрунтованістю [13]. Вони мають бути пропорційними до порушення, яке вони мають усунути, та не порушувати конституційні права та свободи осіб. Санкційна політика не повинна ґрунтуватися на дискримінації за будь-якими ознаками, відповідно до конституційних гарантій рівності перед законом. Б. Тоцький наголошує на тому, що регулювання санкційної політики має бути відкритим та підкріпленим принципами доступності для публічної інформації [14]. Санкційна політика повинна забезпечувати захист конституційних прав та свобод осіб, гарантувати їхнє право на справедливий судовий розгляд.

Метою цього дослідження є аналіз та обґрунтування конституційних засад санкційної політики в Україні, спрямованих на вивчення ролі конституційних принципів у формуванні та реалізації санкційного режиму в контексті внутрішньої та зовнішньополітичної діяльності країни. Дослідження прагне прослідкувати відповідність заходів санкційної політики конституційним принципам та нормам права України, визначити основні аспекти конституційних засад, що регулюють застосування санкцій, та висвітлити їх значення для українського правового простору. Дослідження пропонує аналіз сучасного контексту санкційної політики з точки зору конституційних принципів та норм, спрямований на визначення конституційної легітимності та ефективності заходів санкцій, а також їх відповідність конституційній рамці України.

Виклад основного матеріалу. Детальне висвітлення еволюції підходів до санкційної політики з порівнянням старих та нових підходів важливе для розуміння змін в конституційному регу-

люванні в цій сфері. Визначимо деякі ключові етапи, що відображають еволюцію санкційної політики України:

(і). *Етап 1990-х років*. У цей період Україна розпочала формування своїх санкційних політик після отримання незалежності [4]. Закон України про зовнішню економічну діяльність та інші нормативно-правові акти визначали загальний каркас для санкційної діяльності.

(іі). *Реформи після 2014 року*. Внаслідок подій в Криму та на сході України були внесені зміни до законодавства, що регулює санкційні питання – наприклад, Указ Президента України «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 14.05.2019 № 126/2019 та інші нормативно-правові акти.

(ііі). *Сучасний період*. Конституційне регулювання санкційної політики піддається удосконаленню для відповідності сучасним викликам та міжнародним нормам. Прикладом є Закон України «Про санкції» від 14.03.2018 р. № 2486-VIII, який визначає загальні принципи застосування санкцій у різних сферах [5].

Правові норми, які регулюють застосування санкцій в Україні, схожі на механізми, які використовують держави Європейського Союзу. Ці правила продиктовані імперативом захисту національних інтересів як з політичної, так і з економічної точок зору. На сьогодні основним законодавчим актом в Україні, що регулює підстави та порядок застосування санкцій, є Закон України «Про санкції» № 1644-VII від 14.08.2014 р. [5], який складається з шести статей, що визначають основні положення щодо застосування санкцій. Основні положення закону включають затвердження суверенного права України застосовувати спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи з метою захисту національних інтересів, безпеки, суверенітету та територіальної цілісності, протидії терористичній діяльності та запобігання порушенням під час поновлення прав, свобод і законних інтересів громадян України, суспільства і держави. Законом визначено, що санкції, поряд з іншими заходами, застосовуються з метою захисту національних інтересів, безпеки, суверенітету, територіальної цілісності, економічної незалежності, прав, свобод і законних інтересів громадян України, суспільства і дер-

жави. Зауважимо, що застосування санкцій не виключає застосування інших заходів захисту національних інтересів, підкреслюючи їх незалежний характер як форми впливу. Це підкреслює прагнення України відстоювати свої національні інтереси шляхом структурованого та законного застосування санкцій, спрямованих на протидію різноманітним загрозам і збереження стабільності та добробуту країни. Проте в Законі не вказано, які інші заходи захисту охоплюються вище вказаним формулюванням – політичні, дипломатичні чи юридичні тощо.

Крім того, у ч. 2 ст. 1 Закону визначене коло суб'єктів, до яких можуть бути застосовані санкції, зокрема, це – іноземні держави, іноземні юридичні особи, організації, підконтрольні іноземній юридичній особі чи фізичній особі-нерезиденту, іноземці, особи без громадянства та суб'єкти, які здійснюють терористичну діяльність. Тим не менш, при формулюванні інших норм Закону не забезпечена достатня конкретика щодо категоризації окремих осіб, а термін «суб'єкти, які здійснюють терористичну діяльність» (ч. 3 ст. 3 Закону) вживається в різних статтях без чіткого розмежування статусу фізичних осіб.

Закон передбачає різні підстави для застосування санкцій, зокрема: (i) дії іноземних суб'єктів, що створюють реальну або потенційну загрозу національним інтересам, безпеці, суверенітету, територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності чи порушенню прав (абз. 1 ч. 1 ст. 3); (ii) поведінка іноземних організацій за участю іншої іноземної держави, її громадян або юридичних осіб (ч. 3 ст. 3); (iii) факти терористичної діяльності (ч. 2 ст. 1); (iv) Резолюції Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй (п. 2 ч. 1 ст. 3); (v) рішення та регламенти Ради Європейського Союзу (п. 3 ч. 1 ст. 3); (vi) порушення Загальної декларації прав людини та Статуту ООН (п. 4 ч. 1 ст. 3).

Частина перша ст. 4 Закону класифікує різні види санкцій, допускаючи можливість застосування й інших санкцій, які відповідають встановленим законом принципам застосування. Проте застосування цих невизначених санкцій викликає занепокоєння. Залишається незрозумілим, хто визначає дотримання принципів, і наскільки ці неназвані санкції відповідають

засадам законності, прозорості, об'єктивності, цілеспрямованості та ефективності, у тому числі з урахуванням того, що уповноважені органи мають діяти в межах повноважень та у спосіб, визначені Конституцією та законами України [8].

Основною метою більшості санкцій є обмеження можливості осіб, які підпадають під санкції, щодо набуття права власності; вільного розпорядження майном, відоме як блокування активів, яке тимчасово обмежує право особи користуватися та розпоряджатися своїм майном; свободи в сфері господарської діяльності, що передбачає обмеження торговельних операцій; створення юридичних осіб із заборонаю на збільшення статутного капіталу в компаніях, що знаходяться під впливом нерезидентів або іноземних держав, з часткою власності 10% або більше, чи тих, що впливають на управління чи діяльність суб'єкта, серед інших обмежень. Ці обмеження вимагають від державних органів активного моніторингу та втручання, або припиняючи операції після виявлення забороненої діяльності, або утримуючись від юридичних дій для тих, хто підпадає під санкції.

Крім того, інша категорія санкцій спрямована на активну участь державних структур, зобов'язуючи їх запровадити додаткові заходи контролю, такі як посилений екологічний, санітарний, фітосанітарний та ветеринарний нагляд; здійснити скасування віз, заборону на в'їзд або виконати анулювання офіційних угод чи контрактів; ввести заборони на взаємодію держави з особами, які потрапили під санкції.

Деякі санкції, спрямовані на фінансову сферу, спричиняють активний вплив на правові та економічні відносини, зокрема через застосування таких заходів, як обмеження дозволів та ліцензування Національним банком іноземних інвестицій або розміщення валютних рахунків за кордоном; припинення надання дозволів чи ліцензій на ввезення/вивезення валюти та лімітів на зняття готівки з платіжних карток іноземними резидентами; заборону на реєстрацію учасників міжнародних платіжних систем за іноземними організаціями; обмеження державних та оборонних закупівель у суб'єктів, пов'язаних з іноземними державами, під які потрапили санкції, із забезпеченням дотримання чинного законодавства.

Система санкції в Україні включає дві групи – секторальні санкції, як зазначено в пунктах 1–5, 13–5, 17–19, 24–1, 25 ч. 1 ст. 4 Закону, та персональні санкції, передбачені пунктами 1–21, 23–24, 25 ч. 1-ї ст. 4 Закону. Відповідно до ч. п'ятої ст. 5 Закону в рішенні про застосування санкцій має бути визначено їх строк, якщо вони не призводять до припинення прав або не є тимчасовими. Це означає, що в той час як деякі санкції можуть служити тимчасовими обмеженнями для запобігання порушенням, інші можуть накладати постійні обмеження особистих або майнових прав.

Крім того, Закон визначає суб'єктів, відповідальних за застосування санкцій. Суб'єктом-ініціатором може виступати Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України та Служба безпеки України. Серед них лише Служба безпеки України має правоохоронну функціональну спеціалізацію. Рада національної безпеки і оборони України є органом, до компетенції якого входить розгляд та прийняття рішень щодо застосування, скасування чи зміни санкцій, за винятком припинення дії міжнародних договорів, що вимагається з ініціативи Президента України. Такі роль і повноваження Ради національної безпеки і оборони викликають питання в частині їх відповідності статусу цього державного органу як координаційного з питань національної безпеки і оборони при Президентові України, а не органу виконавчої влади. Важливим аспектом цієї проблеми є також і питання про дотримання принципу поділу влади, зокрема, ролі судів.

Додатково зазначимо, що запровадження персональних санкцій покладається Законом на Президента України, рішення якого набирає чинності з моменту видання Указу (ч. 3 ст. 5 Закону); відповідальність за впровадження галузевих санкцій покладається також на Президента України, які набирають чинності з моменту їх згоди Верховною Радою України (ч. 3 ст. 5 Закону); Верховна Рада України здійснює повноваження щодо припинення дії міжнародних договорів, на які вона дає згоду та рішення про які набирають чинності з моменту їх прийняття (ч. 4 ст. 5 Закону). Згоду на застосування галузевих санкцій має

надати Верховна Рада України протягом 48 годин з дня прийняття указу Президента України як законодавчого органу України (ч. 2 ст. 5 Закону). Ці законодавчі визначення повноваження і процедури забезпечення підкреслюють складний процес застосування санкцій в Україні.

Науковці О. С. Кальян та О. І. Мисак відзначають, що важливо відрізнити санкції від юридичної відповідальності, оскільки їх застосування не звільняє державу від обов'язку розслідувати кримінальні справи та притягувати громадян України до кримінальної відповідальності за поважними підставами [7]. Санкції, які застосовуються на підставі обґрунтованої підозри у протиправній діяльності, призначені як тимчасові заходи безпеки для припинення правопорушень і сприяння судовому процесу. Вони мають тимчасовий характер, надають пріоритет швидким діям, щоб запобігти негативним наслідкам і шкоді для суспільства. Крім того, санкції характеризуються як адміністративно-правові, а не кримінальні, за винятком особливих обставин. Позначені як спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи [1], вони спрямовані на обмеження діяльності, яка сприяє тероризму та становить загрозу національним інтересам, безпеці, суверенітету та територіальній цілісності.

Санкції, визначені Законом, сприймаються як заходи реагування на ворожу діяльність, вони узгоджені з правовими нормами та адміністративними обмеженнями, підкреслюють готовність держави захищати національні інтереси та безпеку. Вони передусім ґрунтуються на резолюціях Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки ООН, узгоджуються з рішеннями Ради Європейського Союзу [9]. Згідно з розділом VII Статуту ООН Рада Безпеки має право застосовувати примусові заходи для підтримки миру, запобігання тероризму, захисту прав людини та підтримки режиму нерозповсюдження ядерної зброї. На даний момент існує чотирнадцять режимів санкцій, які сприяють вирішенню конфліктів, зусиллям щодо нерозповсюдження ядерної зброї та протидії тероризму [10].

Санкції застосовуються разом із кримінальним переслідуванням, ініційованим державами, або в рамках міжнародної співпраці проти злочинності. Вони забезпечуються країною-

представником та механізмами міжнародного співробітництва за участю інших держав та організацій. Такий підхід забезпечує ефективне застосування санкцій на основі міжнародних рішень або у відповідь на такі висновки, як кримінальні провадження.

Висновки. Санкції передбачають термінові правові заходи, спрямовані на боротьбу з порушеннями, починаючи від порушення державного суверенітету, територіальної цілісності, національної безпеки та закінчуючи міжнародними злочинами. Застосування цих заходів регламентується нормами різних галузей права, включаючи конституційне, фінансове, адміністративне, господарське та кримінальне. Підстави для накладення санкцій в Україні відрізняються залежно від об'єктів, на які спрямовані санкції, і характеру санкцій, національних чи міжнародних, згідно з відповідним законодавством.

Застосування санкцій часто своєю підставою має міжнародні рішення, в яких ініціюються економічні чи персональні заходи, спрямовані на боротьбу з міжнародними злочинами чи діяльністю, що загрожує національній безпеці та цілісності. Зобов'язання України дотримуватися міжнародних стандартів, у тому числі під час застосування санкцій, вимагає вдосконалення правового регулювання, принципів, порядків і процедур реалізації санкційної політики. Участь Уповноваженого з прав людини в розгляді та оскарженні санкцій вважається не лише важливою, але й необхідною для забезпечення захисту прав людини під час накладення санкцій.

Для забезпечення узгодженості та підвищення ефективності правозастосовної діяльності необхідним вважаємо оновлення правової бази санкційної політики: внесення змін до Закону України «Про санкції», зокрема, включити кримінальне провадження як підставу для застосування санкцій до фізичних осіб та пов'язаних з ними організацій, уточнити коло суб'єктів санкцій, встановити гарантії прозорості при накладенні санкцій; внесення змін до Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» в частині закріплення повноважень цього органу у сфері санаційної політики; внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу для інтеграції положень про попередні заходи, що передують застосуванню санкцій; законо-

давче врегулювання функціональної ролі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини при застосуванні санкцій.

Список використаних джерел :

1. Алексеева О. Є. Проблемні аспекти примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) щодо боржників, до яких застосовуються персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції). *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. № 82, 10–21. URL: <http://www.apdp.in.ua/v82/4.pdf>
2. Антонюк О. І. Захист права власності у контексті запровадження процедур щодо вилучення майна, визнаного необґрунтованими активами. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. № 1 (3), С. 72–77. URL: <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/261/245>
3. Борзаниця С. В. Застосування адміністративним судом принципу пропорційності під час розгляду податкових спорів. *Київський часопис права*. 2022. № 2, С. 74–80. <https://doi.org/10.32782/klj/2022.2.11>
4. Деревянко Б. В. Періодизація правового регулювання виконання рішень господарських та інших судів. Репозитарій академічних текстів Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. 2014. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/48784/4/Derevyanko.pdf>
5. Закон України «Про санкції» *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 40, ст. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>
6. Ілларионов О. Ю. Спадкоємність і стабільність законодавства як основи забезпечення економічної безпеки. Стратегія економічної безпеки України: доцільність розроблення та шляхи вирішення цієї проблеми: матеріали Круглого столу (30 вересня 2020 р., м. Київ). Наук. ред. В. А. Устименко. НАН України. ДУ «Ін-т економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова НАН України». Київ, 2020. 84 с.
7. Кальян О. С., Мисак О. І. Юридична відповідальність: проблеми системного розуміння. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. Випуск 59. Том 1. 2019. С. 51–54. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2020/12/No.59-1.pdf>
8. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Крицька І. О. Відповідальність корпорацій за кримінальні правопорушення за законодавством України та зарубіжних держав у кон-

- тексті міжнародних договорів. Митна справа. 2014. № 1; Ч. 2; Кн. 1. С-142–148.
10. Малишева Ю. В. Цілеспрямовані санкції та їх застосування Радою Безпеки ООН. Автореферат дис.канд. юрид. наук, спец. : 12.00.11. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. 2016. http://idpnan.org.ua/files/malisheva-yu.v.-tsilespryamovani-sanktsiyi-ta-yih-zastosuvannya-radoyu-bezpeki-oon-_a_.pdf
  11. Правове регулювання економічної системи: інституції, правила, процедури. Монографія. За ред. М. В. Савчина. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2021. 830 с.
  12. Салазський О. Застосування інституту спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) крізь призму приписів Конституції України. Юридичний журнал : *Право України*. 2023. № 1. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2023_1/pravo_2023_1-s7
  13. Тернавська В. М. Принципи сучасної правової політики України. *Правова держава*. 2018. № 32, С. 51–56. <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2018.32.149511>
  14. Тоцький Б. Зміст та практичне застосування принципу пропорційності в міжнародному праві. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1, С. 613–618. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.107>
  15. Як намагаються уникнути санкційних обмежень : Мініюст моніторить. *Юридичний вісник України*. 18.08.2023 р. URL: <https://yvu.com.ua/yak-namagayutsya-unyknuty-sanktsijnyh-obmezhen-minyust-monitoryt/>

REFERENCES:

1. Aleksieieva O. Ye. (2019). Problemni aspekty prymusovoho vykonannya sudovykh rishen ta rishen inshykh orhaniv (posadovykh osib) shchodo borzhnykiv, do yakykh zastosovuiutsia personalni spetsialni ekonomichni ta inshi обмежувальні заходи (санкції). *Актуальні проблеми держави і права*. № 82. URL: <http://www.apdp.in.ua/v82/4.pdf>
2. Antoniuk O. I. (2017). Zakhyst prava vlasnosti u konteksti zaprovadzhennia protsedur shchodo vyluchennia maina, vyznanoho neobgruntovanyu aktyvamy. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Yurydychni nauky»*. № 1 (3). URL: <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/261/245>
3. Borzanytsia S. V. (2022). Zastosuvannia administratyvnyu sudom pryntsypu proporsiinosti pid chas rozghliadu podatkovykh sporiv. *Kyivskiy chasopys prava*. № 2. URL : <https://doi.org/10.32782/klj/2022.2.11>
4. Derevianko B. V. (2014). Periodyzatsiia pravovoho rehuliuвання vykonannya rishen hospodarskykh ta inshykh sudiv. Repozytarii

- akademichnykh tekstiv Naukovo-doslidnogo instytutu pryvatnoho prava i pidpriemnytstva imeni akademika F. H. Burchaka NAPrN Ukrainy. 2014. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/48784/4/Derevyanko.pdf>
5. Zakon Ukrainy «Pro sanktsii». *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2014, № 40, art. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>
  6. Illarionov O. Yu. (2020). Spadkoiemnist i stabilnist zakonodavstva yak osnovy zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky. Stratehiia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: dotsilnist rozroblennia ta shliakhy vyrishennia tsiiei problemy: materialy Kruhloho stolu (30 veresnia 2020 r., m. Kyiv). Nauk. red. V. A. Ustymenko. NAN Ukrainy. DU «In-t ekonomiko-pravovykh doslidzhen imeni V. K. Mamutova NAN Ukrainy». Kyiv.
  7. Kalian O. S., Mysak O. I. (2019). Yurydychna vidpovidalnist: problemy systemnoho rozuminnia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia : Pravo*. Issue 59. Voll 1. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2020/12/No.59-1.pdf>
  8. Konstytutsiia Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 1996, № 30, art. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
  9. Krytska I. O. (2014). Vidpovidalnist korporatsii za kryminalni pravoporushennia za zakonodavstvom Ukrainy ta zarubizhnykh derzhav u konteksti mizhnarodnykh dohovoriv. *Mytna sprava*. № 1; Part. 2; Book. 1.
  10. Malysheva Yu. V. (2016). Tsilespryamovani sanktsii ta yikh zastosuvannia Radoiu Bezpeky OON. Candidate;s thesis. : 12.00.11. Kyiv: Instytut derzhavy i prava im. V. M Koretskoho. URL : http://idpnan.org.ua/files/malisheva-yu.v.-tsilespryamovani-sanktsiyyi-ta-yih-zastosuvannya-radoyu-bezpeki-oon-_a_.pdf
  11. Pravove rehuliuвання ekonomichnoi systemy: instytutsii, pravyla, protsedury. M. V. Savchyn. (Ed.).(2021).. Odesa. Vydavnychiy dim «Helvetyka».
  12. Salazskiy O. (2023). Zastosuvannia instytutu spetsialnykh ekonomichnykh ta inshykh obmezhuvalnykh zakhodiv (sanktsii) kriz pryzmu prypysiv Konstytutsii Ukrainy. *Yurydychnyi zhurnal : Pravo Ukrainy*. № 1. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2023_1/pravo_2023_1-s7
  13. Ternavska V. M. (2018). Pryntsypy suchasnoi pravovoi polityky Ukrainy. *Pravova derzhava*. № 32. URL: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2018.32.149511>
  14. Totskyi B. (2023). Zmist ta praktychne zastosuvannia pryntsypu proportsiinosti v mizhnarodnomu pravi. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*. № 1. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.107>

15. Yak namahaiutsia unyknuty sanktsiinykh obmezhen : Miniust monitoryt. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*. 18.08.2023 r. URL: <https://yvu.com.ua/yak-namagayutsya-unyknuty-sanktsiinykh-obmezhen-minyust-monitoryt/>

A. I. Yarmolsky

General Principles of Sanction Policy in Ukraine

Abstract. *This article explores the foundations of sanction policy in Ukraine, delving into the country's constitutional law. Significant aspects of sanction policy are examined within the framework of Ukraine's constitutional norms and principles. Sanctions, within the legal framework, are typically referred to as special economic and other restrictive measures. Their primary objective should not be punitive but rather aimed at limiting economic and other related activities that pose threats such as terrorism or encroachment on national interests, security, sovereignty, and territorial integrity of Ukraine. By labeling these limitations as sanctions, legislators had a political motive – to signal Ukraine's preparedness to counter hostile actions, especially in the context of hybrid warfare. In the Criminal Code of Ukraine, coercive measures serve as penalties, involving restrictions on the exercise of individual rights and freedoms. These may include imprisonment, house arrest, detention, disqualification from specific roles or activities, community service, fines, and asset confiscation. Only a court, through a guilty verdict, can impose these measures, which are then executed by institutions handling punishments, criminal enforcement inspectors, and state executive service bodies. In contrast, special economic and other restrictive measures outlined in the «On Sanctions» Law do not entail the deprivation of an individual's freedom, property, or other constitutional rights and freedoms. Consequently, these measures are not designed to infringe upon the rights of Ukrainian citizens. Still, as outlined in the Constitution, individuals are entitled to the ownership, utilization, and management of their property. The Constitution safeguards against arbitrary deprivation of property rights, emphasizing that property usage should not impede the rights and freedoms of citizens nor compromise societal interests. Similarly, the First Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms addresses property deprivation, acknowledging that such actions may occur in the public's interest and within the legal framework and international law's general principles. The state reserves the right to enact legislation necessary for overseeing property use to align with communal interests, underscoring the balance between individual*

property rights and the collective well-being of society. Hence, the core of this investigation lies a meticulous exploration of the intricate balance between sanction policy and constitutional tenets within the Ukrainian legal framework. The study focuses on the role of constitutional law in shaping and implementing sanctions in Ukraine's domestic and foreign policy. The research findings point to the essential aspects of sanctions and their alignment with the constitutional principles of the country, disclosing important regulations governing the sanction regime within the Ukrainian judiciary system.

Keywords: *constitutional law, sanction policy, constitutional norms and principles of Ukraine, legitimacy of sanctions, regulation of the sanction regime.*